

*Hjallastefnan ehf
Vífilsstaðavegi 123
Garðabær*

Ársáætlun Litlu Ásar og Hnoðraholt 2017-2018

1. Mat á skólaárinu og framtíðarsýn	3
1.1. Mat á skólaári 2017- 2018	3
1.2. Starfið næstkomandi ár	3
2. Fagstarf	4
2.1. Námskrármarkmið	4
2.1.1. Aðalnámskrá leikskóla	4
2.1.1.1. Hreyfing	4
2.1.1.2. Málrækt	5
2.1.1.3. Myndsköpun	5
2.1.1.4. Tónlist	6
2.1.1.5. Náttúra og umhverfi	6
2.1.1.6. Menning og samfélag	7
2.1.2. Kynjanámskrá Hjallastefnunnar	7
2.1.2.1. Sjálfstæðiskennsla, sjálfsvitund og sjálfstraust	8
2.1.2.2. Jákvæðni og hreinskiptniþjálfun	8
2.1.2.3. Kraft- og kjarkkennsla	8
2.1.2.4. Hegðunarkennsla	9
2.1.2.5. Viðhorfakennsla	9
2.1.2.6. Nálægðarkennsla	10
2.1.3. Fyrirhugaðar umbætur næsta skólaárs	11
2.2. Leikskólastarfið	11
2.2.1. Aðlögun nýrra barna	11
2.2.2. Dagskipulag	11
2.2.4. Ferðir og uppákomur	12
3. Starfsmannahald	14
3.1. Móttaka nýrra starfsmanna	14
3.2. Símenntun og starfsþróun	14
3.3. Faglegur stuðningur og innra samstarf	14
3.4. Nám með vinnu og námsleyfi	15
4. Samstarf	15
4.1.1. Tengsl við ráðgjafarþjónustu	15
4.1.2. Tengsl við aðra leikskóla	15
4.1.4. Nemar	16
4.2. Samstarf heimilis og skóla	16

4.2.1.Daglegt samstarf	16
4.2.2.Upplýsingastreymi	16
4.2.4.Þátttaka foreldra	17
5.Tölulegar upplýsingar	17
5.1.Nemendur	17
5.2. Starfsfólk	18

Ársskýrsla leikskólanna Litlu Ása og Hnoðrahólts fyrir skólaárið 2017 - 2018

1. Mat á skólaárinu og framtíðarsýn

1.1. Mat á skólaári 2017- 2018

Vel hefur tekist að fylgja þeim markmiðum sem við settum okkur varðandi fagstarfið þetta árið. Mikið og metnaðarfullt starf hefur einkennt starfsmannahópinn sem stendur saman í því að gera góðan skóla enn betri.

Skólar Hjallastefnunnar og þar með leikskólarnir Hnoðraholt og Litlu Ásar standa árlega fyrir nokkrum tegundum mats á skólastarfinu. Að vori er að jafnaði lögð starfsmannakönnun fyrir starfsfólk leikskólans þar sem grennslast er fyrir um starfsánægju, starfsaðstæður og mat starfsfólks á eigin frammistöðu. Á haust- og vorönn fylla kennarar út gátlista yfir þroskastöðu barnanna, einstaklings og félagslega stöðu þeirra sem og gengi í leikskólanum almennt. Síðan er farið yfir gátlistann með foreldrum í foreldrasamtölum. Á haustönn er send út foreldrakönnun þar sem foreldrar eru beðnir um að meta þjónustu leikskólans og fagstarf eins og það snýr að þeim og barni þeirra. Skólar Hjallastefnunnar taka þetta mat á skólastarfinu mjög alvarlega og ef óánægju virðist gæta í einhverjum þætti skólastarfsins er tafarlaust gengið í þær breytingar sem þarf til þess að bæta úr. Niðurstöður koma bæði fyrir skólann í heild sinni og hvern kjarna fyrir sig. Það auðveldar okkur að gera úrbætur um leið. Á starfsmannafundi er farið í gegnum niðurstöður, hver kjarni vinnur með sínar ábendingar og finnur leiðir til úrbóta. Nánar er fjallað um mat á starfi leikskólanna um Innra mat.

1.2. Starfið næstkomandi ár

Leikskólarnir munu í starfi næsta árs halda áfram að byggja ofan á það góða starf sem búið er að leggja grunn að. Við erum alltaf að endurskipuleggja og meta hvernig við getum náð markmiðum okkar enn betur og einn partur af því er að fara af stað með nýtt dagsskipulag. Við störfum eftir markmiðum Aðalnámskrár leikskóla og Námskrár Hjallastefnunnar og notum starfshætti Hjallastefnunnar til að ná fram markmiðum okkar. Kjarnarnir eru aldursskiptir þannig að auðveldara er að vinna að markmiðum leikskólans með hvert aldurstig. Í hópastarfinu er unnið eftir ákveðnu lotukerfi samkvæmt námsskránni okkar. Þar erum við að efla félags- og einstaklings eiginleika barnanna. Loturnar eru sex og stendur hver lota yfir í fjórar vikur. Á haustönn eru þrjár lotur og þrjár á vorönn sem skiptast á að efla einstaklings og félagslegan þroska. Skólarnir hafa skipulagðar stundir, einu sinni á dag, þar sem kynin hittast á jafnréttisgrundvelli og æfa virðingu, jákvæðni og kærleika sín á milli. Rannsóknir hafa sýnt að ekki er nóg að kynjaskipta heldur þarf að vinna markvisst með kynin saman.

Hjallastefnan ehf.

Tónlist er í hávegum höfð í skólum Hjallastefnunnar. Við syngjum mjög mikið og oft og börnin hafa gaman af. Söngfundir eru á hverjum föstudegi þar sem börnin syngja saman í hóp sem og hver og einn hópur fær að spreyta sig að syngja fyrir framan aðra.

Í skólunum gerum við okkur grein fyrir mikilvægi hreyfingar og hóparnir fara í alls konar hreyfistundir með kennurum sínum. Við notum salinn undir slíkar stundir, einnig okkar nánasta umhverfi sem er upplagt fyrir hreyfingu, fótbolta og fleira. Upp með púlsinn einu sinni á dag er málið.

Skipulagðar hreyfistundir hafa verið í formi jógaæfinga sem kennarar leggja inn með börnunum þar er mikið lagt upp með röð, reglu og rútinu. Við náum því með gleði, kærleik og nánd.

Nánari útfærslu starfsins á næsta skólaári má sjá í Starfsáætlun Skólanna beggja og í skóladagatali.

2. Fagstarf

2.1. Námskrármarkmið

Hjallastefnan starfar eftir tvennum námskrármarkmiðum og leggur þau að jöfnu. Í fyrsta lagi starfa leikskólar Hjallastefnunnar eftir Aðalnámskrá leikskóla og uppfylla öll markmið hennar, þó að stundum séu farnar óhefðbundnar leiðir að þeim markmiðum. Í öðru lagi starfa skólar Hjallastefnunnar eftir kynjanámskrá Hjallastefnunnar þar sem einstaklingstyrking og félagsuppeldi stúlkna og drengja fara saman með markvissri þjálfun í samskiptum og jákvæðum viðhorfum kynjanna á milli.

2.1.1. Aðalnámskrá leikskóla

Starfslýsingar Hjallastefnunnar eru með þeim hætti að öll helstu markmið Aðalnámskrár eru fléttuð inn í leikskólastarfið og gefst starfsfólki og börnum tækifæri til þess að vinna með einstaka þætti ýmist í frjálsum leik barnanna í gegnum val eða með markvissari hætti í hópatímum. Í þessum kafla er vitnað til Aðalnámskrár leikskóla (Menntamálaráðuneytið, 1999).

2.1.1.1. Hreyfing

Í Aðalnámskrá leikskóla segir: „Í leikskóla ber því að leggja áherslu á hreyfingu barna og hreyfiuppeldi.“ Fjölmargir þættir í Hjallastefnustarfi styðja þessa áherslu Aðalnámskrár. Þrátt fyrir að skylduútvíst sé ekki notuð gefast börnunum næg tækifæri til útivistar en á valtíma er útisvæði ávallt í boði og þá er um að ræða frjálsan leik í kynjablönduðum hópi. Í hópatímum er mikið farið út en óskrifuð regla er að hver hópur fari oftast nær út í öðrum hópatíma dagsins og þá til þess að vinna eitthvað ákveðið verkefni með kennara sínum, fara í gönguferð, hlaupa, gera leikfimi og svo mætti lengi

Hjallastefnan ehf.

telja. Á innisvæðum í val-tíma gefst líka tækifæri til hreyfingar en eitt val-svæðanna sem í boði eru er leikstofa þar sem er aðstaða til ærsla leikja og hreyfingar. Að auki eru einingarkubbar (Unit-blocks) á gólfmottu alltaf í boði á valtíma en kubbarirnir voru hannaðir af bandaríska uppeldisfrumuðinum Caroline Pratt gagngert í því skyni að gefa börnum kost á grófhreyfingum innandyra í litlu rými. Þar sem Hjallastefnuskólar nota opinn efnivið er litið svo á að allt sem inni á kjarnanum er sé opinn efniviður og til fjölbreytilegra nota. Þannig eru húsgögn einnig notuð sem leikefni og er algengt að byggja svokallaðar þrautabrautir úr borðum og stólum sem gefa kost á fjölbreytilegri hreyfingu. Dans er einnig mikið notaður í Hjallastefnustarfi; bæði sem tjáningarform en einnig sem holl og upplífandi hreyfing. Hjallastefnuskólar nota skólaföt, meðal annars í því skyni að tryggja að börnin séu í fatnaði sem þægilegt er að hreyfa sig í.

2.1.1.2. Málrækt

„Málörvun á að flétta inn í sem flesta þætti leikskólastarfsins.“ segir í Aðalnámskrá leikskóla og í Hjallastefnustarfi er það einmitt gert. Mikil áhersla er á söng þar sem langir og stundum flóknir textar æfa tilfinningu fyrir málnotkun og hrynjandi tungumálsins, þulur eru þuldar og vísur kveðnar líkt og annars staðar í leikskólastarfi en í Hjallastefnunni er síðan lögð rík áhersla á málskilning og merkingu tungumálsins sem ef til vill fer fram með öðrum hætti en gengur og gerist í öðru skólastarfi. Margir sem hafa kynnt sér Hjallastefnustarf taka eftir sérkennilegri málnotkun sem er hluti skólamenningar Hjallastefnuskóla. Þannig eru gömul íslensk orð oft notuð í stað algengari orða, til þess að gefa daglegri notkun tungumálsins aukna dýpt, auka orðaforða barnanna og brjóta upp staðlaðar hugmyndir og gildishlaðnar klisjur. Sem dæmi um þetta eru börnin gjarnan kölluð „stúlkur“ og „drengrir“ í stað „stelpur“ og „strákar“, síðdegishressing barnanna kallast „nónhressing“, allt starfsfólk leikskólans kallast „kennarar“ og að finna sinn innri kjarna og beina athyglinni að sjálfum sér er að „kjarna sig“ í merkingunni að fjarlægja hismið og finna kjarnann. Jafnréttisáherslan kemur einnig fram í málnotkuninni en í vali orðalags er reynt að gæta jafnréttis og t.d. er börnum hrósað og þau hvött til dáða með kynhlutlausum orðum á borð við „frábær“ eða „flott/ur“. Mikil áhersla er lögð á tjáningu í Hjallastefnustarfi og börnunum markvisst kennt að orða vilja sinn á jákvæðan og opinn hátt. Þessi þáttur er innbyggður í valkerfið en einnig fjallar einstaklingsþáttur kynjanámskrárinnar að stórum hluta um þennan lið. Tungumálið er völdugt samskiptatæki sem getur myndað stórkostleg samskipti fólks í milli en getur líka verið hárbeytt vopn. Í Hjallastefnustarfi er leitast við að kenna börnum muninn þarna á milli og markvisst er unnið að því að kenna þeim þá ábyrgð sem felst í orðum og þeim kennd hugtök til þess að skilgreina erfið samskipti svo sem nýyrðið „bögg“ (sem leiðir af sér sögnina „að bögg“) sem túlkar stríðni sem fer yfir mörkin, neikvæðan tón eða viðhorf eða jafnvel einelti án þess þó að vera svo alvarlegt og neikvætt gildishlaðið.

2.1.1.3. Myndsköpun

Aðalnámskrá leikskóla segir að: „Í leikskóla á að veita barni fjölbreytileg tækifæri til að tjá sig í myndum og margs konar mótanlegum efnum.“ Í hverjum valtíma í Hjallastefnuskólum, sem fram fer tvisvar sinnum á dag, gefst börnunum kostur að velja

Hjallastefnan ehf.

sér föndurkrók þar sem í boði eru einföldustu hlutir til þess að vinna að myndmennt. Í föndurkróknum eru í boði; litir, pappír, skæri, límband, heftari, gatari, yddari, auk ítarefnis sem stundum er bætt inn og getur verið verðlaust föndurefni, vatnslitir, þekjumálning eða hvað annað sem kennurum og börnum dettur í hug. Í valinu er einnig í boði leirkrókur þar sem börnum gefst kostur á massavinnu sem auðveldar þrívídd. Í leirkróknum er oftast heimagert leikdeig og algengustu verkfæri, en stundum er boðið upp á plastleir sem reynir meira á fingurna eða jafnvel jarðleir sem gefur kost á því að brenna verk barnanna til varðveislu. Í hópatímum er svo unnið mikið í myndsköpun og má segja að eina takmörkunin í þeirri myndsköpun sé hversu langt hugarflug kennara og barna nær.

2.1.1.4. Tónlist

„*Leggja ber áherslu á að öll börn í leikskóla fái ríkuleg tækifæri til að njóta tónlistar og iðka hana.*“ segir í Aðalnámskrá leikskóla. Tónlistariðkun hefur ætíð verið eitt af aðalsmerkjum Hjallastefnustarfs. Í leikskólastarfinu er tónlist notuð mjög markvisst bæði til hlustunar, við dans og aðra tjáningu, í leikjum og ekki síst er sungið býsnin öll í leikskólanum. Í Hjallastefnustarfi er tónlist aldrei notuð sem bakgrunnur í leik barnanna þar sem slíkt getur verið streituvaldandi og í leikskólunum er lögð áhersla á áreitalítið umhverfi, en því meira er hún notuð í hreyfileikjum og annarri markvissri vinnu. Börnunum gefast líka tækifæri til þess að prófa hljóðfæri og ýmsa hljóðgjafa auk þess sem margir hópar taka sig öðru hvoru til og búa til sín eigin hljóðfæri. Söngur er svo aðalmerki tónlistariðkunar í Hjallastefnuleikskólum og er sungið daglega og vel gætt að því að börnin hafi alltaf ný og skemmtileg sönglög til þess að glíma við. Vikulega er söngnum og annarri tónlistariðkun helguð sérstök stund sem kallast söngfundur þar sem stúlkur og drengir af mörgum kjörnum koma saman og syngja og dansa.

2.1.1.5. Náttúra og umhverfi

Í Aðalnámskrá leikskóla kemur fram að „*Barn þarf að kynnast fjölbreytileika náttúrunnar, komast í lifandi tengsl við hana og njóta hennar.*“ Hjallastefnan leggur áherslu á náttúrulegt útisvæði og í flestum skólum er reynt að hafa útisvæðin eins náttúrleg og mögulegt er, þar sem sandpyttir, moldargryfjur og vatn gefa kost á massavinnu úti, grjót, klettar, mishæðir og opin svæði gefa kost á fjölbreyttri hreyfingu og smíðaspýtur og áhöld, málning, penslar, krítar og fleira gefa kost á skapandi vinnu utandyra. Á heildina litið má segja að á útisvæðum Hjallastefnuskóla sé lögð áhersla á að nýta náttúruna sjálfa til að styðja við leik barnanna í stað tilbúinna lausna á borð við rólur og vegasölt. Náttúran umhverfis leikskólann er einnig auðlind sem mikið er nýtt í starfinu og einnig er farið í lengri vettvangsferðir til þess að njóta náttúrunnar. Reynt er eftir fremsta megni að gefa börnum tækifæri til þess að kynnast dýrum en vegna ofnæmishættu eru einu gæludýrin sem mögulegt er að hafa í leikskólanum fiskar í búrum. Í Hjallastefnunni er lögð áhersla á ábyrgð gagnvart náttúrunni með endurvinnslu eftir því sem starfssemi leikskólans leyfir en aðallega felst ábyrgðin í því að hamla gegn sóun á þeim vörum og hlutum sem takmarka auðlindir náttúrunnar eða menga hana.

Hjallastefnan ehf.

2.1.1.6. Menning og samfélag

„Leikskóla ber að nýta þau menningarlegu og félagslegu tækifæri sem umhverfi hans og staðsetning gefur kost á.“ Segir í Aðalnámskrá leikskóla. Hjallastefnuskólar reyna að leita ekki langt yfir skammt í þessu efni og nýta þann mannauð sem leikskólinn sjálfur hefur upp á að bjóða. Fjölskylduaðstæður barnanna sjálfra og kennaranna gefa kost á umfjöllun um marga þætti samfélagsfræða og menningar svo sem mismunandi búsetuhætti, ólík fjölskyldu- og sambúðarform, fjölskyldutengsl og atvinnulíf. Styttri og lengri vettvangsferðir gefa kost á því að börnin kynnist nánasta umhverfi sínu og því sem það hefur upp á að bjóða en einnig heimsóknum í menningarstofnanir. Hefðir og hátíðahöld eru hluti af menningu hvers samfélags og í Hjallastefnustarfi eru slíkir viðburðir í hávegum hafðir, upp að þeim mörkum þó að þeir skapi börnunum streitu eða vanlíðan af öðru tagi. Sem dæmi um þetta má nefna jólaundirbúning í Hjallastefnuskólum en mikið er lagt upp úr því að börnin hljóti jákvæða upplifun af undirbúningnum en jafnframt er reynt að hlífa þeim við streitu og neyslukapphlaupinu sem oft fylgir. Í umfjöllun Hjallastefnuskóla um menningu og samfélag er kappkostað að brjóta upp staðalmyndir kynja og kynþátta og leggja áherslu á mikilvægi þess að hver einstaklingur fái að njóta sérkenna sinna innan þess samfélags sem hann lifir og hrærist í.

2.1.2. Kynjanámskrá Hjallastefnunnar

Hugmyndafræðilegur grundvöllur jafnréttisuppeldis Hjallastefnunnar byggir á því að kynin séu ólík. Þessi viðurkenning á því að stelpur og strákar séu ekki eins, felur í sér að ólíkum vinnubrögðum þurfi að beita fyrir hvort kyn.

„Kynin haga sér ólíkt, birta sig ólíkt, bregðast ólíkt við – þau tala ólíkt og leika sér líkt....hvernig getum við þá brugðist „eins“ við báðum kynjum nema hafna í „meðaltals“ starfsháttum sem þjóna hvorugu kyninu?“ (Margrét Pála Ólafsdóttir, 1999).

Stúlknauppeldið eða einstaklingsþjálfunin, gengur út á að bæta stúlkunum upp þá þjálfun sem þær hafa ekki hlotið vegna þess að þær eru stúlkur og eru það einstaklingsþættir sem skiptast í þrjú meginsvið: í fyrsta lagi sjálfstæðiskennsla, sjálfsvitund og sjálfstraust, í öðru lagi jákvæðni og hreinskiptniþjálfun og í þriðja lagi kraft- og kjarkkennsla. Drengjauppeldið eða félagsþjálfunin, gengur út á að bæta drengjunum upp þá þjálfun sem þeir hafa ekki hlotið vegna þess að þeir eru drengir. Það eru helst félags- eða samskiptaþættirnir sem drengina vantar en þeir skiptast í þrjú meginsvið: í fyrsta lagi hegðunarkennsla, í öðru lagi viðhorfakennsla og í þriðja lagi nálægðarkennsla. Bæði kyn fá auðvitað báðar tegundir þjálfunar en í ólíkum hlutföllum eftir því sem hvort kyn skortir. Í þessum kafla er vitnað til Námskrár Hjallastefnunnar (Margrét Pála Ólafsdóttir, 1999)

Hjallastefnan ehf.

2.1.2.1. Sjálfstæðiskennsla, sjálfsvitund og sjálfstraust

Í byrjun einstaklingsþjálfunar er áherslan lögð á að styrkja vitund stúlkanna um sjálfar sig sem einstaklinga og hvetja þær til þess að taka sér líkamlegt rými. Í kennslufræði Hjallastefnunnar er þetta m.a. gert með því að ávarpa stúlkurnar ávallt hverja og eina með nafni í stað þess að tala til þeirra sem hóps, hrósa þeim óspart með kynhlutlausum hrósyrðum s.s. „þú ert frábær“ og dást að þeim við hvert tækifæri, æfa framsögn og framkomu t.d. með því að hver og ein segi sögu, syngi eða fari með brandara frammi fyrir hópnum og merkja svigrúm í leikfimi og dansi til þess að tryggja að þær taki sér nægilegt líkamlegt pláss. Einnig þarf að gæta þess að klæðaburður stúlkanna og hárið hamli þeim ekki í líkamlegri hreyfingu.

2.1.2.2. Jákvæðni og hreinskiptniþjálfun

Annað stig einstaklingsþjálfunar Hjallastefnunnar er jákvæðnikennsla til þess að stúlkurnar læri að koma óskum sínum og skoðunum að á hreinskiptinn hátt. Þetta er gert með því að minnka þolendaskilaboð til þeirra „ekki segja ekki“ heldur gefa þeim frekar skýrt til kynna hvað má gera í staðinn. Einnig er á þessu stigi farið af fullri alvöru í að takast á við nöldurtón og klögumál með því að benda stúlkunum á leiðir sem nota má í staðinn og æfa þær. Sem dæmi um slíka æfingu er að þegar stúlkurnar gefa frá sér þolendaskilaboð s.s. „mér er kalt“ eða „hún var að pota í mig“ þá spyr kennarinn: „hvað ætlar þú að gera í því?“ í stað þess að afhenda lausnina og bjarga barninu úr vandræðunum. Niðurstaðan úr þess háttar æfingum er yfirleitt sú að stúlkurnar finna leið út úr þolendahlutverkinu og leysa málin á jákvæðan hátt; s.s. með því að fara í peysuna sína í stað þess að kvarta yfir kulda og biðja sessunaut sinn kurteislega að hætta potinu í stað þess að vænta þess að þriðji aðili bjargi þeim úr klípunni. Í þessum áfanga einstaklings-uppeldisins er mikil áhersla lögð á að æfa gleði og glens, hvetja stúlkurnar til þess að taka lífinu með minni alvöru og leyfa sér að kætast. Þetta getur reynt á kennarann jafnt og börnin, því fullorðnir eru ekki síður en börn oft orðnir of vanir því að detta í nöldurtón og kvabb.

2.1.2.3. Kraft- og kjarkkennsla

Þriðji megin þáttur einstaklingsuppeldisins er síðan kraft- og kjarkkennsla sem á að gefa stúlkunum sjálfsmynd „...sterkra og hraustra stúlkna sem geta allt sem þær vilja...“ eins og segir í Námskrá Hjallastefnunnar. Þetta er gert með stöðugri hvatningu til þess að ögra þeim út fyrir hinn hefðbundna ramma kvenhlutverksins, frá óvirkni þolendahlutverksins yfir í gerendahlutverk.

Til þessa er líkamleg hreyfing ein besta leiðin og Hjallastefnan notar svokallaðar kjarkæfingar til að æfa kjark og frumkvæði. Kjarkæfingar Hjallastefnunnar eiga að vera óvenjulegar, fjörugar, líkamlegar og hávaðasamar. Æfingarnar eiga að vera óvenjulegar til þess að brjóta upp hefðbundna hugsun um hvað má og má ekki og sigrast þannig á tabúum og fyrirframgefnum hugmyndum um hvað „passar“ við tiltekna aðstæður. Dæmi um slíka æfingu er leikur með ósoðin egg sem er spennandi og gefur stúlkunum þá tilfinningu að þær séu að sigrast á einhverju hættulegu og þess vegna séu þær hugrakkar

Hjallastefnan ehf.

auk þess sem slíkur leikur brýtur tabúið „ekki leika með matinn“. Áherslan á að kjarkæfingarnar séu líkamlegar og hávaðasamar er einnig mikilvæg í þessu sambandi því ætlun æfinganna er að draga fram frumkraftinn í stúlkunum sem of oft er búið að bæla niður í klafa kvenhlutverksins. Kjarkæfingunum tilheyrja síðan mistakaæfingar sem felast í því að eftir að stúlkurnar hafa æft kjarkinn um töluvert langa hríð setur kennarinn þeim fyrir verkefni sem fyrirfram er dæmt til þess að mistakast og kennir síðan heppileg viðbrögð við mistökum s.s. „gengur betur næst!“ og „æfingin skapar meistaran!“ Tilgangurinn með þessum æfingum er að sigrast á mistakaótta stúlkanna en ótti stúlkna og kvenna við mistök er oft rótgróinn og mesta hömlun þeirra en svokallað lært hjálparleysi kvenna er ein af afleiðingum þessa ótta.

2.1.2.4. Hegðunarkennsla

Hegðunarkennslan er grundvöllur þess að tveir seinni þættir félagsþjálfunarinnar geti gengið upp. Þessi grunnþáttur þjálfunarinnar felst að stærstum hluta í að aga drengina, kenna þeim ásættanlega framkomu við aðra og að þjálfá þá í að hlusta á og fara eftir fyrirmælum. Þetta er samkvæmt Handbók Hjallastefnunnar grundvöllur þess að vel geti tekist til með seinni þætti þjálfunarinnar vegna þess að án þessarar grunnfærni þ.e. að ef drengirnir kunna ekki að fara eftir reglu, koma illa fram við aðra og geta ekki hlustað á fyrirmæli eða leiðbeiningar, þá verður lítið um nám á öðrum sviðum. Aðferðirnar sem notaðar eru skv. Hjallastefnunni til þess að ná aga eru að stærstum hluta fyrirbyggjandi; t.d. er drengjunum kennt að fara í röð, allir eiga fóst sæti svo ekki þurfi að rífast um þau og umferðarreglur og vinnusvæði eru merkt með vel sýnilegu límbandi á gólf. Kennarar forðast aðfinnslur og nöldur og gefa einföld og skýr fyrirmæli, sem síðan er fylgt eftir til enda. Opinskátt er rætt við drengina um að þeir séu að æfa hegðun og að góð hegðun sé eftirsóknarverð. Þeir fá hvatningu og hrós þegar vel gengur og kennarar leggja sig fram um að sannfæra þá um að þeir verði og séu frábærir í því að haga sér og vera prúðir piltar. Fyrirmælaæfingar eru síðan notaðar til þess að æfa drengina í að hlusta eftir fyrirmælum kennarans og er þetta að stórum hluta kennt í gegnum leik og hreyfingu, t.d. með þrautabrautum, hópleikfimi, og göngu- og hlaupaferðum þar sem mismunandi aðferðir eru notaðar til þess að fara á milli áfangastaða.

2.1.2.5. Viðhorfakennsla

Margrét Pála Ólafsdóttir telur að eitt helsta verkefni skólans sé að kenna og móta viðhorf barna og einn mikilvægasti þátturinn er viðhorf þeirra til hlutverka og hegðunar kynjanna og í Hjallastefnunni er byrjað á viðhorfi drengjanna til sjálfra sín. Leitað er leiða til þess að gefa piltunum þá sjálfsmynd að þeir séu, eins og stendur í Námskrá Hjallastefnunnar, „...fallegir, ljúfir og vingjarnlegir einstaklingar...“ og að þeir eignist hæfnina til náinnar vináttu. Þetta er m.a. gert með því að rækta vináttuanda í hópnum; ræða mikið um vináttuna, búa til sérstakar hefðir fyrir hópinn sem gefur piltunum jákvætt hópstolt s.s. sérstök sönglög eða sérstaka hópheilsun. Rætt er opinskátt um einelti og viðbrögð við því og drengjunum kennt að verjast stríðni og áreitni og að verja vini sína fyrir því sama og einnig æfa þeir sig í því að skoða og skilja hvenær þeir sjálfir eru að senda einhverjum neikvæð skilaboð eða „bögg“. Drengirnir æfa sig í að gæta bróður síns og kennarar fela

þeim alvöru verkefni í þessum tilgangi s.s. að hjálpa hver öðrum í fataklefanum, hugga vini sína, gæta yngri drengjanna o.s.fv. og í kynjaskiptu starfi kemur í ljós að piltarnir hafa töluverðan áhuga á að sinna yngri börnum og gera það með gleði – þegar stúlkurnar eru ekki til staðar til að taka hlutverkið! Mikilvægt er í viðhorfakennslunni að kennarar aðstoði drengina út úr blóraböggulshugsun og spyrji t.d. aldrei „hver byrjaði slagsmálin?“ eða hvað „gerðist?“ heldur hjálpi piltunum að leita leiða til þess að laga málin og gera gott úr öllu. Ef einhver hellir niður mjólkinni sinni er t.d. tilvalið fyrir kennarann að hella niður líka til að afnema „sekt“ drengsins sem hellti niður og minnka mistakaóttann með því að sýna sjálfur jákvæð viðbrögð s.s. „gengur betur næst!“ og hlæja svo bara að öllu saman. Svokallað „millimetralýðræði“ er notað mikið í drengjauppeldi Hjallastefnunnar til þess að kenna piltunum réttlætishugsun sem Margrét Pála Ólafsdóttir segir undanfara jafnréttishugsunar. Þetta millimetralýðræði er þannig í framkvæmd að kennarinn skiptir öllu hnífjafnt milli drengjanna: t.d. tíma til þess að tala ef margir þurfa að tjá sig, en þá er hægt að grípa upp klukkuna og skammta tvær mínútur á mann. Viðhorfið til stúlkanna er líka mikilvægt í drengjauppeldinu. Drengjahópar í Hjallastefnuskólum eiga alltaf fastan vinahóp af stelpukjarna sem þeir hitta einu sinni á dag til að æfa samskipti og vináttu. Kennarar gæta þess að halda uppi mjög jákvæðri orðræðu í garð hins kynsins og er það auðveldara í kynjaskiptu starfi þar sem drengirnir horfa ekki sífellt upp á neikvæðar birtingarmyndir staðalmynda kvenleikans. Ein meginstoð Hjallastefnunnar er einmitt jákvæðni og er það auk nýrra viðhorfa til kynjanna eflaust eitt það mikilvægasta sem hægt er að gefa ungum börnum í veganesti. Börnin fá markvissa þjálfun í því að læra að líta á erfiðar aðstæður sem jákvæða lífsreynslu eða tækifæri, í stað þess að velta sér upp úr sjálfsvorkunn eða reiði. Þetta jákvæða lífsviðhorf myndi eflaust samræmast öllum meginreglum geðræktarsjónarmiða, en samkvæmt þeim telst mikilvægt að læra að líta á erfiðleika sem verkefni en ekki hindranir.

2.1.2.6. Nálægðarkennsla

Nálægðarkennsla er síðan þriðji þáttur félagsþjálfunarinnar í drengjauppeldi Hjallastefnunnar. Með nálægðarkennslunni er drengjunum gefinn kostur á að vinna með tilfinningar svo og að auka kjark þeirra í nálægð, snertingu og umhyggju hver fyrir öðrum. Nálægðarkennslan hefur líka þann tilgang að minnka streitu því æfingarnar eru alltaf gerðar í rólegu og afslöppuðu andrúmslofti sem gefur kost á að kærleikstengsl skapist milli allra í hópnun. Dæmi um nálægðaræfingar sem notaðar eru í Hjallastefnuskólum eru speglaæfingin, þar sem drengirnir sitja í friði framan við spegil og horfa á sjálfa sig og æfa sig í að segja falleg orð frá hjartans rótum við sjálfa sig í speglinum, handanudd, þar sem tveir og tveir drengir vinna saman og skiptast á að nudda hendur hvors annars með kremi og penslaæfingin, þar sem tveir drengir skiptast á að strjúka andlit hvors annars með mjúkum og hreinum málningarpensli. Einnig geta dýr verið einstaklega hjálpleg í nálægðaræfingum; sérstaklega loðin og mjúk dýr en flestir piltar eiga auðvelt með nánd við dýr, þó sumum reynist nánd við annað fólk erfið.

Hjallastefnan ehf.

2.1.3. Fyrirhugaðar umbætur næsta skólaárs

Starfið hjá okkur er í stöðugri þróun og endurskoðun. Við reynum alltaf að gera betur til að mæta þeim auknu kröfum sem gerðar eru til faglegs starfs leikskólanna. Leikskólastarfið síðastliðið starfsár einkenndist af gleði og jákvæðni og mikilli framþróun. Breytingar á næsta skólaári verða þær að báðir skólarnir fara frá því að vera ungbarnaskólar í að vera leikskólar frá 12 mánaða til 5 ára. Með því breytast áherslur á kennslu hvers aldurs. Umhverfi skólanna bæði inni og út breytist með hækkandi aldri barnanna. TRAS og EFI, málþroskapróf verða tekin inn og notuð.

2.2. Leikskólastarfið

2.2.1. Aðlögun nýrra barna

Að okkar mati er mjög mikilvægt að mynda strax góð tengsl milli heimilis og leikskólans áður en leikskóladvöl hefst. Skólastjóri sér um að hafa samband við foreldra og boða þá í viðtal við sig. Þar fylla foreldrar út upplýsingablað þar sem fram koma mikilvægar upplýsingar varðandi barnið, farið er yfir dagsskipulagið, farið er yfir námsskrá leikskólans, heimasíðuna og fjölskyldusíðu leikskólans. Foreldrum gefst kostur á því að kaupa skólaföt svo barnið geti mætt í þeim fyrsta skóladaginn. Við sýnum þeim einnig húsnaði skólans og kynnum starfsmenn skólans. Þetta hefur mælst vel fyrir því gott er að kennarinn sé búinn að mynda tengsl við foreldrana áður en barnið byrjar. Ef foreldrar eru öryggir þá skynjar barnið það. Aðlögunin sjálf fer svo eftir því hvernig gengur hjá hverju og einu barni. Fyrsta daginn stendur heimsóknin yfir í klukkustund og svo ræðst framhaldið af því hvernig gengur. Það skiptir máli að gera þetta þannig að foreldrum og barni líði vel. Það er ánægjulegt að sjá að foreldrar velta fyrir sér þeim valmöguleikum í leikskólastarfi sem í boði eru í bæjarfélaginu. Við fáum marga foreldra sem koma og skoða skólann okkar áður en þeir taka ákvörðun um val á skóla.

2.2.2. Dagskipulag

07:45 – 08:55 Leikskólinn opnar, morgunmatur og móttaka
09:00 – 09:05 Frágangur, samvera á pláss
09:05 – 10:45 Hópatími, ávextir. Undirbúningur fyrir hádegisverð
10:45 – 12:00 Hádegisverður og hvíld
14:00 – 15:00 Nónhressing
15:00 – 16:30 Leikir inni eða úti
16:30 – 17:00 Börn sótt og skólinn lokar

Hjallastefnan ehf.

Dagskipulagið er með þessum hætti en tímasetning getur verið mismunandi á milli kjarna vegna þess aldurs sem verið er að vinna með.

2.2.3. Skólaföt

Eins og í öðrum Hjallastefnuskólum eru börnin í skólafötum sem eru bláar bómullarbuxur og bolir. Bolina er hægt að fá í rauðum og bláum lit, síðerma eða stuttermá. Einnig eru rauðar flíspeysur og höfuðklútar (buff) í rauðum og bláum lit. Fáanlegar eru líka léttbuxur (leggings) og pils. Skólafötin eru einstaklega þægileg, börnin eiga auðvelt með að hreyfa sig í þeim og eru sjálfbjarga t.d. á salerni. Auk þess koma skólaföt í veg fyrir samkeppni milli barnanna vegna fatnaðar. Þau efla samkennd milli þeirra þ.e. “Við erum öll í sama liðinu”. Fötin eru seld í leikskólanum og er orðin hefð fyrir því að foreldrar kaupa skólaföt á barnið sitt þegar þau mæta í fyrsta viðtal. Það er svo gaman fyrir barnið að geta mætt í skólafötunum sínum þegar það kemur í aðlögun. Til þess að fullkomna liðsheildina eru kennarar skólans einnig í skólafötum sem eru bolir, flíspeysa eða flísvesti.

2.2.4. Ferðir og uppákomur

Jólasöngfundur: Í skólum Hjallastefnunnar tíðkast það að halda jólasöngfundinn hátíðlegan og með rólegu yfirbragði. Við vorum með okkar jólasöngfund í desember og var hann í alla staði mjög hátíðlegur. Börnin sátu kringum ljósum skreytt jólatréð og sungu jólalög. Til að skapa sem mesta rósemd þá höfum við þann háttinn á að aðeins tveir kjarnar eru saman í einu á söngfundi. Þar sem við erum með aldurs- og kynjaskiptingu þá hittast þeir vinakjarnar sem eru með sama aldur eins og gert er á hefðbundnum söngfundum. Við undirspil fiðlu og gítars.

Þorrinn: Á Þorranum gerðum við mikið af því að upplýsa og fræðast um menningarlega arfleið okkar. Það gerðum við í gegnum söng, þulur og bækur um Íslenska þjóðhætti. Einnig var þorrablot þar sem við smökkuðum á hinum ýmsu tegundum af þorramat. Það var ánægjulegt að sjá hvað börnin voru kjörkuð að gæða sér á þjóðlega matnum sem í boði var. Nánar er fjallað um þetta í kafla 4.1.3.

Bolludagur, sprengidagur og öskudagur: Við héldum þessa daga að sjálfsögðu hátíðlega með tilheyrandi hætti. Á öskudeginum mættu allir með hvítan bol að heiman sem þau skreyttu og máluðu sjálf. Einnig var tónlist í salnum þar sem dansað var og sungið.

Foreldrafélagið hefur staðið fyrir fjölskylduhitting tvisvar á ári. Fjölskyldumorgnar eru á laugardagsmorgni til að trufla ekki börnin í starfi í leikskólanum en sökum ungs aldurs eru börnin viðkvæm fyrir breytingum á dagskrá. Í júní var svo vegleg sumarhátíð sem foreldrafélagið sá um.

Hjallastefnan ehf.

2.2.5. Gestir

Það er alltaf gaman að fá heimsóknir í leikskólann og við tökum að sjálfsögðu vel á móti öllum sem til okkar koma. Í vetur hafa fjölmargir heimsótt okkur og kynnt sér starfið. Við fáum gjarnan yfir veturinn heimsóknir frá nemendum grunnskóla og framhaldsskóla sem eru að vinna verkefni og vilja kynna sér starfið og stefnuna.

3. Starfsmannahald

3.1. Móttaka nýrra starfsmanna

Leikskólastjóri tekur nýjan starfsmann í viðtal og ræða við hann um námsskrá Hjallastefnunnar og þau viðhorf sem við fylgjum í skólanum. Það skiptir miklu máli að viðkomandi hafi áhuga á að vinna með börnum og tileinki sér starfshætti skólans. Jákvæðni, gleði, kærleikur, virðing og agi eru þau viðhorf sem skipta miklu máli því þá náum við öllu öðru í starfinu fram. Við leggjum áherslu á að samskipti milli starfsmanna séu góð og sveigjanleiki í starfi er mikilvægur þáttur. Við sýnum nýjum starfsmanni skólann og kynnum fyrir öðrum í skólanum. Viðkomandi kjarni sem starfsmaðurinn fer á tekur svo við þjálfun hans og ber ábyrgð ásamt stjórnendum skólans á að hann aðlagist umhverfinu. Við reynum eftir fremsta megni að setja nýjan starfsmann inn á kjarna með þeim sem eru vanir Hjallastefnukennarar því þar fæst besta þjálfunin. Nýliðanámskeið eru einnig var í boði í janúar þetta skólaár.

Á þessum vinnustað eins og öðrum skiptir máli að taka vel á móti öllum og að fólk upplifi sig strax sem hluti af hópnum. Í því samhengi er mikilvægt að skipuleggja reglulega uppákomur, ferðir, vinaviku og fleira sem þjappar hópnum saman.

3.2. Símenntun og starfsþróun

Haustönn:

Á haustönn voru síðan 3 lotufundir sem voru alltaf kl:17-19 á þriðjudögum fyrir hverja lotu. Þar sem farið var í innihald komandi lotu. Síðan eru reglulegir leikskólastjórafundir hjá Garðabæ þar sem viðfangsefni er misjafnt eftir fundum. Einnig hittast skólastjórar Hjallastefnuskólanna.

Vorönn:

Á vorönn eru einnig 3 lotufundur sem voru alltaf kl:17-19 á þriðjudögum fyrir hverja lotu.

3.3. Faglegur stuðningur og innra samstarf

Faglegur stuðningur: Margrét Pála Ólafsdóttir fræðslustjóri og höfundur Hjallastefnunnar er faglegur ráðgjafi leikskólans og við leitum mikið til hennar. Hún er alltaf tilbúin til að leiðbeina og veita stuðning. Þórdís Jóna Sigurðardóttir framkvæmdarstýra Hjallastefnunnar hefur komið að ýmsum verkefnum hjá okkur sem hefur reynst afar gagnlegt fyrir skólann.

Hjallastefnan ehf.

Stjórnendur í Hjallastefnuskólum hittast einu sinni í mánuði á sameiginlegum fundum árið um kring. Þar er farið yfir ýmsar samræmingar sem snúa að rekstri og faglegu starfi. Einnig eru þessir fundir faglegur stuðningur fyrir stjórnendur og hafa verið fengnir fyrirlesarar með ýmsan fróðleik sem tengist stjórnunarstarfinu.

Kjarnastjórafundir eru haldnir með reglulegu millibili. Þá hittast kjarnastjórar, sérkennslustjóri og stjórnendur skólans. Þar fara fram faglegar umræður og upplýsingastreymi. Gerð er fundargerð sem er sett inn á starfsmannasíðu leikskólans til að tryggja upplýsingastreymi til allra í skólanum. Kjarnastjórar nota hluta af undirbúningstíma sínum í þessa fundi.

Starfsmannafundir eru að jafnaði annan hvern mánuð, tvo tíma í senn. Á starfsmannafundum er lögð áhersla á faglegar umræður, fræðslu um Hjallastefnuna, ýmsan fróðleik, upplýsingastreymi og stundum eru fengnir fyrirlesarar. Hluti af starfsmannafundi fer í kjarnafundi þar sem hver kjarni hefur tækifæri á að setjast niður, ræða um mál tengd kjarnanum, barnahópnum og sinna ýmsum mikilvægum málum. Einnig hittast þeir kennarar sem vinna með sama aldurinn og skipuleggja blandaða hópatíma og miðla þekkingu á milli. Starfsmannafundir eru afar mikilvægir fyrir fagstarfið sem leggur grunn að góðum skóla.

Stjórnendur skólans eru ávallt til taks fyrir starfsfólkið og aðra sem til þeirra leita um faglegan stuðning og ráðgjöf.

3.4. Nám með vinnu og námsleyfi

Tveir starfsmenn á Hnoðraholti eru í uppeldis og menntunarfræði.

4. Samstarf

4.1.1. Tengsl við ráðgjafarþjónustu

Faglegur ráðgjafi leikskólans er sem fyrr Margrét Pála Ólafsdóttir höfundur Hjallastefnunnar og leitar skólinn sérfræðikunnáttu hennar eftir þörfum.

4.1.2 Tengsl við aðra leikskóla

Tenging milli skólanna eru mikil við aðra leikskóla í rekstri Hjallastefnunnar ehf. og nota Námskrá Hjallastefnunnar sem grundvöll fyrir starfi sínu. Þetta eru bæði fagleg og rekstrarleg tengsl. Stjórnendur leikskólanna hittast reglulega á fundum, haldin eru sameiginleg námskeið og skólarnir skiptast á faglegum ráðgjöfum.

Hjallastefnan ehf.

4.1.3.Samstarfsverkefni, þróunarverkefni og þróunarstarf

Þar sem að skólarnir báðir hafa fram til þessa eingöngu verið með ungabörn, hefur samstarf á milli Barnaskólans ekki verið mikil, en á komandi árum mun það breytast þar sem börnin verða hjá okkur lengur.

4.1.4.Nemar

Engir nemar komu til okkar á leikskólanna þennan vetur.

4.2. Samstarf heimilis og skóla

Markmið með foreldrasamstarfi er skv. Aðalnámskrá leikskóla að „*veita foreldrum upplýsingar um starfsemi leikskólans, veita foreldrum upplýsingar um þroska barnsins og stöðu þess í leikskólanum, afla upplýsinga um aðstæður og uppeldisviðhorf foreldra, stuðla að þátttöku foreldra í starfi leikskólans, rækta samvinnu og samskipti leikskólans og heimilanna og skapa umræðuvettvang fyrir skoðanaskipti um uppeldi barna.*“

4.2.1.Daglegt samstarf

Hjallastefnuleikskólar leggja áherslu á samstarf heimilis og skóla og eru fjölmargir þættir leikskólustarfsins sniðnir til þess að hvetja til og styðja við þetta samstarf. Þjónustumiðun skólans er hugsuð til þess að auðvelda barnafjölskyldum lífið en til dæmis býðst foreldrum að kaupa aukavistunartíma með engum fyrirvara ef illa stendur á eða eitthvað óvænt kemur upp og þannig verður gæsla og velferð barnsins samvinnuverkefni heimilisins og leikskólans sem tekur aukna ábyrgð á að aðstoða fjölskylduna. Öllum foreldrum í öllum Hjallastefnuleikskólum stendur til boða að koma í heimsókn í leikskólann án fyrirvara og dvelja sem gestir og fylgjast með barninu í leik og starfi. Skipulag starfsins í Hjallastefnuleiksólum er með þeim hætti að starfsmaður er ávallt í fataklefa fyrsta opnunartíma leikskólans til þess að taka á móti börnum og foreldrum, fá fréttir af líðan og gengi barnsins heima, svara spurningum foreldra og koma skilaboðum frá heimilinu áleiðis til þess starfsmanns sem annast barnið yfir daginn. Auk þessa daglega samstarfs er skipulagt samstarfs heimilis og skóla í formi funda, viðtala og ýmissa atburða yfir skólaárið.

4.2.2.Upplýsingastreymi

Hjallastefnan ehf. rekur leikskólavefinn www.hjalli.is. Einnig notum við Karellen sem er vefur og app fyrir foreldra og starfsfólk. Þarna er hægt að setja inn myndir, upplýsingar varðandi mat og svefn. Þar geta foreldrar tilkynnt veikindi eða aðrar fjarvisti barnanna.

Hjallastefnan ehf.

4.2.3. Fundir og viðtöl

Foreldrasamtöl voru haldin tvisvar sinnum á starfsárinu, í október og mars. Foreldrar hafa líka alltaf greiðan aðgang að starfsmönnum hvers kjarna og geta fengið viðtal ef þurfa þykir.

Foreldrafélögin eru með samráð varðandi suma viðburði. Stjórnandi leikskólans hafa haft þann hátt á frá því skólinn opnaði að sitja hluta af fundi með þeim. Það hefur gefist mjög vel og almenn ánægja með það.

4.2.4.Þátttaka foreldra

Í skólunum eru starfandi foreldrafélög. Stjórn félagsins hittist reglulega á fundum yfir starfsárið og hefur það þróast þannig að stjórnendur skólans mæta líka á þá fundi. Það skiptir miklu máli að samvinnan milli félagsins og leikskólans sé góð. Foreldrafélagið stóð fyrir margvíslegum atburðum og uppákomum í þágu barnanna og studdi við verkefni á vegum leikskólans. Góð tengsl á milli heimilis.

Sumarhátíðin var haldin í júní á milli 14 og 16. Foreldrafélagið sá um skipulagningu, framkvæmd og frágang í samvinnu við kennara skólans. Áður en formleg dagskrá byrjaði var andlitsmálun í boði fyrir þau börn sem vildu.

5.Tölulegar upplýsingar

5.1.Nemendur

Þann 1. des. 2017 voru 46 nemendur á Litlu Ásum. Á hnoðraholti voru 55 börn og var skipting þeirra eftirfarandi eftir aldri og kyni:

Árgangur	Stúlkur	Drengir	Samtals
2015	7	8	15
2016	20	18	38
2016	24 (litlu Ásar)	22 (litlu Ásar)	46
Samtals:			99

Tvítýngd börn voru 4.

Hjallastefnan ehf.

5.2. Starfsfólk

Fyrsta desember 2017 voru 20 starfsmenn á Hnoðraholti í 19,62 stöðugildum, með ræstingar. Á Litlu Ásum voru 19 starfsmenn í 17,59 stöðugildum. Hlutfall faglærðra í heild þann 1. desember var 20% á Hnoðraholti. 21% starfsmanna á Litlu Ásum var faglært. Í desember 2017 greiddu starfsmenn á Ásum í stéttarfélögin KÍ og Hlíf.

Stjórnendur á leikskólunum Litlu Ásum og Hnoðraholti eru Bjarney Björnsdóttir og Dóra Margrét Bjarnadóttir.

Heimildir:

Menntamálaráðuneytið (1999). *Aðalnámskrá leikskóla*

Caroline Pratt (1948). *I learn from children.*

Hjallavefurinn (2006). www.hjalli.is. Sótt þann 15.nóvember.

Margrét Pála Ólafsdóttir (1999). *Námskrá Hjallastefnunnar.*